

МІСЦЕВЕ САМОВРЯДУВАННЯ

І. Б. Ковтун

кандидат наук з державного управління,
доцент кафедри державного управління
та місцевого самоврядування

Хмельницького університету управління та права

УДК 353

ПРОЦЕС ТА МЕХАНІЗМ РЕАЛІЗАЦІЇ ПОВНОВАЖЕНЬ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ РЕГІОНАЛЬНОГО РІВНЯ

Розглянуто організаційно-правове регулювання як цілісну систему, невід'ємним елементом якої є реалізація прав та обов'язків органів місцевого самоврядування. Оскільки цей процес вимагає застосування певного механізму, представлено його складові та запропонована узагальнена модель процесу реалізації повноважень органів місцевого самоврядування на регіональному рівні.

Ключові слова: організаційно-правове регулювання відносин місцевого самоврядування; реалізація; реалізація повноважень органів місцевого самоврядування; процес; процес реалізації повноважень органів місцевого самоврядування регіонального рівня.

Проблему реалізації повноважень органів місцевого самоврядування на регіональному рівні доцільно розглядати в рамках вчення про організаційно-правове регулювання, виходячи, по-перше, з того, що кінцева його мета в цьому випадку — це надання відносинам, що виникають у місцевому самоврядуванні, більшої впорядкованості у вигляді правових норм, а потім здійснення, приведення цих норм у реальне життя. По-друге, вся діяльність органів місцевого самоврядування здійснюється в організаційних, правових, матеріально-технічних формах, які також потребують приведення їх у відповідний порядок.

У свій час до питання реалізації повноважень органів місцевого самоврядування зверталися науковці-юристи та державноуправлінці, зокрема, Є. Бабенков, І. Грицьак, І. Дегтярьова, В. Лучин, П. Любченко, П. Щекочихин, В. Мелащенко та ін., проте сучасний стан місцевого самоврядування, а також специфіка конституційно-правового статусу органів місцевого самоврядування регіонального рівня (районних та обласних рад) викликає необхідність ґрунтовного дослідження процесу та механізму реалізації повноважень вищезазначених органів, що і є метою представленої статті.

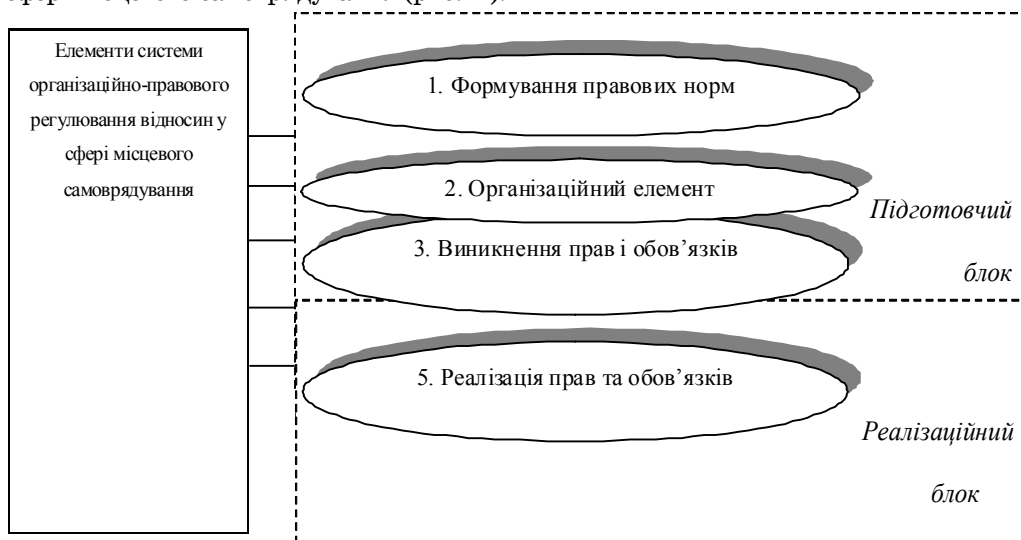
Регулювання в організаційно-правовому сенсі, на нашу думку, — це цілеспрямована дія (вплив) на суспільні відносини, яка пов'язана із встановленням прав та обов'язків їх учасників, із використанням таких прав та виконанням цих

обов'язків, а також організацією необхідних для цього умов. Також це поняття можна визначити як дію всієї системи правових та організаційних засобів на суспільні відносини з метою досягнення бажаних результатів.

Загальне призначення організаційно-правового регулювання суспільних відносин полягає в тому, що за його допомогою досягається встановлення і організація процесу реалізації прав і обов'язків різними суб'єктами суспільних відносин. Оскільки відносини, що виникають у сфері місцевого самоврядування теж є суспільними, розглянемо процес організаційно-правового регулювання відносин місцевого самоврядування на основі вчення про правове регулювання суспільних відносин.

Розглядаючи організаційно-правове регулювання як цілісну систему, нами її вдосконалено і виділено такі елементи організаційно-правового регулювання відносин у сфері місцевого самоврядування (рис. 1).

Рис. 1. Система організаційно-правового регулювання відносин у сфері місцевого самоврядування

Формування правових норм характеризується тим, що здійснюється розробка та прийняття норм, які загальним чином регламентують, спрямовують поведінку учасників відносин місцевого самоврядування, встановлюють для них той чи інший режим діяльності. На нашу думку, після цього елемента доцільно ввести організаційний елемент, який передбачає створення умов (правових, матеріальних, фінансових тощо) для виникнення і реалізації прав та обов'язків учасників даних відносин [1, с. 53–54]. Елемент “виникнення прав і обов'язків” означає виникнення прав та обов'язків суб'єктів відносин у сфері місцевого самоврядування на основі юридичних норм при наявності передбачених обставин. Перші три елементи нами об'єднано у підготовчий блок, метою якого є створення самих норм та підготовка підґрунтя для їх успішного виконання.

Дія правових норм передбачає, що прийняті норми безпосередньо реалізуються, тобто певним чином впливають на поведінку учасників цих відносин у створених для цього умовах. Реалізація прав та обов'язків виникає вже тоді, коли програми поведінки, які закладені у правових нормах і потім виражені в конкретних мірах поведінки для цих суб'єктів (в правах і обов'язках), втілюються у життя, здійснюються у фактичній поведінці учасників відносин місцевого самоврядування, стають реальністю. Четвертий та п'ятий елементи ми пропонуємо об'єднати у реалізаційний блок, який у загальному характеризується процесом реалізації норм, а відповідно й прав та обов'язків учасників відносин у сфері місцевого самоврядування.

Названі елементи, як і вся система організаційно-правового регулювання, є, перш за все, теоретичною моделлю, яка відображає об'єктивну реальність в узагальненому, схематизованому, і навіть дещо абстрактному вигляді. Регулювання реальних відносин, і, зокрема, відносин, існуючих у місцевому самоврядуванні, значно складніше від будь-якої моделі. Тим не менше, така модель необхідна для того, щоб, по-перше, з її допомогою можна було б побачити внутрішню логіку процесу регулювання відносин місцевого самоврядування, а по-друге, мати можливість як досліджувати в цілому всю систему регулювання відносин у сфері місцевого самоврядування, так і будь-який окремо взятий його елемент, зокрема, заключний — реалізацію повноважень органів місцевого самоврядування, що є складовою предмету нашого дослідження.

Реалізація повноважень органів місцевого самоврядування характеризує організаційно-правове регулювання відносин місцевого самоврядування з точки зору його фактичного підсумку, результату, яким виступає правова норма, і полягає у фактичній поведінці учасників самоврядних відносин, у яких реально, в конкретній справі втілюються вимоги юридичної норми, надані нею можливості. Отже, поняття організаційно-правового регулювання відносин місцевого самоврядування і реалізації повноважень органів місцевого самоврядування досить близькі за змістом, але не співпадають повністю, оскільки організаційно-правове регулювання починається зі створення норми права, а реалізація повноважень уже передбачає наявність правової норми, в якій закріплені ті чи інші права й обов'язки.

Реалізація повноважень органів місцевого самоврядування є важливим елементом системи організаційно-правового регулювання відносин місцевого самоврядування. Вона складається з фактичної поведінки суб'єктів реалізації повноважень, а відповідно те, що належить до реалізації прав та обов'язків, вже якоюсь мірою виходить за рамки простої дії. Реалізація повноважень стосується вже фактичного стану справ, що настає в результаті організаційно-правового регулювання.

Отже, якщо нормотворчість здійснюється до початку регулювання відносин місцевого самоврядування, то реалізація повноважень органів місцевого самоврядування висвітлює організаційно-правове регулювання зі сторони тих фактичних відносин, які настають і складаються в місцевому самоврядуванні в результаті правового діяння, якоюсь мірою навіть після нього.

Реалізація повноважень органів місцевого самоврядування здійснюється в чотирьох основних формах:

- 1) використання, тобто активної поведінки, спрямованої на здійснення наданих суб'єктам реалізації прав та можливостей;
- 2) виконання, тобто активної поведінки суб'єктів реалізації, спрямованої на виконання покладених на них обов'язків;
- 3) дотримання, тобто пасивної поведінки, яка не порушує встановлених заборон, утримання від учинків, заборонених діючим правом;
- 4) застосування — активно-владна діяльність компетентних органів із вирішення в рамках правових норм конкретних справ, видання спеціальних правових актів.

Реальна й повна реалізація права настає лише тоді, коли повністю будуть здійснюватися суб'єктивні права й виконуватися юридичні обов'язки як елементи правовідносин, що є завершальним етапом реалізації права шляхом створення (зміни, припинення) правовідносин. Для панування законності недостатньо тільки укладання договору, подачі заяви, скарги, прийняття індивідуальних правових актів, а необхідна велика організаторська робота з реального здійснення змісту створюваних правовідносин.

Разом із тим під реалізацією права мається на увазі не тільки здійснення нормативних приписів — насамперед це діяльність самої держави для забезпечення реалізації права. Ступінь демократичності суспільства багато в чому визначається тим, на скільки державою гарантуються й захищаються права й свободи громадян, у якому ступені вони можуть реалізовувати свої права й здійснювати обов'язки. Процес реалізації права тісно пов'язаний із такими істотними факторами, як відповідність існуючого законодавства реальним потребам суспільства, гарантованість основних прав і свобод,

рівень правосвідомості суспільства в цілому. Діяльність держави в цій сфері не зводиться лише до створення правових норм, але, насамперед, спрямована на створення умов для їхньої реалізації — розробка чіткого механізму втілення тих або інших норм права, роз'яснення основних нормативно-правових актів для єдиного розуміння їх приписів.

Розглянувши деякі аспекти співвідношення організаційно-правового регулювання відносин місцевого самоврядування і реалізації повноважень органів місцевого самоврядування, можна перейти до більш детального вивчення проблеми реалізації повноважень органів місцевого самоврядування, зокрема на регіональному рівні в Україні.

Слід зауважити, що слово “реалізація” означає перетворення в життя, здійснення [2, с. 244]. Реалізацію права слід розуміти як втілення, практичне здійснення вимог права [3, с. 10], або таку поведінку суб'єктів права, яка повністю узгоджується з приписами правових норм і походить від них (правомірна поведінка), практична діяльність людей із здобуття та використання прав і виконання юридичних обов'язків [4, с. 435].

На наш погляд, доцільно розглядати процес як сукупність цілеспрямованих впливів певних суб'єктів та об'єкт. Причому, в рамках досліджуваної теми, суб'єкт управління — це органічна структурно-функціональна складова соціальної системи управління, це індивід або група людей (комплексний орган управління), наділений владними повноваженнями приймати управлінські рішення, здійснювати вольовий, інтелектуальний та моральний вплив на інших. А об'єкт управління — це та частина системи, котра матеріалізує цілі управління, виконує управлінські рішення, забезпечує у кінцевому результаті реалізацію соціальної місії конкретної системи управління [5, с. 11]. Розглядаючи процес реалізації повноважень органів місцевого самоврядування регіонального рівня, в якості суб'єктів можна виділити обласні та районні ради, а об'єктами є ті суспільні відносини, які вправі регулювати дані органи і щодо яких вони мають владні повноваження.

Таким чином, процес реалізації повноважень органів місцевого самоврядування регіонального рівня — це сукупність послідовних дій, за допомогою яких обласні та районні ради впливають на суспільні відносини в регіоні, вирішуючи питання місцевого та регіонального значення в спільних інтересах громад регіону. Цей процес вимагає використання цілого комплексу заходів, до яких повинні входити правові, організаційні, матеріально-технічні та інші засоби. У свою чергу, ці заходи одночасно складають певний механізм, за допомогою якого може ефективно відбуватися реалізація тих чи інших повноважень органів місцевого самоврядування при вирішенні конкретних питань місцевого життя.

Звернемося до існуючих державноуправлінських та юридичних наукових напрацювань, які стосуються розробки механізму реалізації повноважень органів місцевого самоврядування, що велися в попередні роки, в тому числі й радянською наукою. Механізм реалізації державно-владних повноважень місцевих рад В. Мелашенко визначав як складну, багатопланову систему з відповідним набором елементів, структурних і функціональних зв'язків між ними, процесів, інформаційних потоків, засобів забезпечення і т. д. [6, с. 13]. Зокрема у правовому механізмі, поряд з економічним і політичним, які визначають фундаментальні, принципові основи організації, функціонування та розвитку місцевих рад, В. Мелашенко вбачав провідну роль у системі, що складала структуру механізму реалізації [6, с. 16].

Найбільш суттєвим і водночас складним під час розгляду організаційно-правового механізму реалізації повноважень органів місцевого самоврядування є визначення його елементного складу, кількості і оптимальної достатності цих елементів. Якщо розглядати цей механізм у широкому плані, з точки зору його соціального призначення, то кількісний склад його елементів можна визначити в найбільш широкому діапазоні: від правосвідомості до аналізу реалізації прийнятих рішень. До такого висновку можна прийти, якщо погодитися із думкою В. Лучіна, що механізм реалізації вказує на її упорядкованість, структуру (суб'єкти, об'єкти, характер зв'язків між ними) і включає найрізноманітніші загально соціальні та юридичні фактори, форми, способи, умови і

гарантії здійснення правових норм у відповідності з демократичними процедурами, принципами законності і соціальної справедливості [7, с. 41].

П. Щекочіхін механізм реалізації компетенції в системі місцевих Рад народних депутатів розуміє як взятю в єдності сукупність юридичних та організаційно-політичних засобів, за допомогою яких забезпечується правова дія на суспільні відносини, що складають предмети відання місцевих органів державної влади. Автор цього визначення також вважає, що саме системний підхід до механізму реалізації компетенції дозволяє дати йому всебічну правову та організаційну характеристику. Властивість системності надає механізму реалізації компетенції необхідну злагодженість і єдність функціонування, ту упорядкованість і стан упорядкованості, які притаманні раціонально побудованій системі. Ця система включає в себе такі елементи як суб'єкти, умови, засоби та гарантії реалізації компетенції [8, с. 129–130].

Сучасні українські науковці також звертаються до поняття механізму місцевого самоврядування. Так І. Дегтярьова зазначає, що “під механізмом місцевого самоврядування маються на увазі засоби вирішення нагальних проблем та актуальних суперечностей в його реалізації, застосування яких повинно призводити до досягнення поставлених цілей, отримання бажаних результатів (якісні управлінські послуги, забезпечення життєдіяльності громадян, ефективна діяльність органу місцевого самоврядування тощо)” [9, с. 11]. Серед найважливіших механізмів місцевого самоврядування І. Дегтярьова виділяє організаційний, правовий, фінансово-економічний та інформаційний, причому організаційний механізм пов'язаний із вирішенням протиріч нормативно-організаційного характеру в діяльності органів місцевого самоврядування, а основу правового механізму складає сукупність нормативно-правових актів (ратифікованих міжнародних, загальнодержавних та локальних), що дозволяють суб'єкту місцевого самоврядування в процесі своєї діяльності досягати цілей щодо якісного життєзабезпечення громадян тощо [9, с. 12].

Є. Бабенков розглядає механізм здійснення місцевого самоврядування як комплексну системну категорію, що відображає сукупність організаційних, матеріальних, фінансових та інших засобів, об'єднаних загальною метою реалізації інтересів окремої людини, територіальної громади та узгодження їх із загальнодержавними. Серед елементів організаційної складової механізму функціонування системи місцевого самоврядування він пропонує виділяти структуру, цілі, повноваження, принципи діяльності, форми та методи діяльності, кадрове забезпечення [10, с. 6–7].

Якщо ж звернутися до загального трактування слова “механізм”, то його можна розуміти як, по-перше, внутрішню будову, систему чого-небудь, по-друге — як метод, спосіб, по-третє — як сукупність станів і процесів, з яких складається певне явище [11].

Таким чином, узагальнюючи вищезазначені підходи, можна зробити висновок, що механізм реалізації повноважень органів місцевого самоврядування регіонального рівня — це сукупність взаємопов'язаних і взаємообумовлених організаційних, правових, матеріально-фінансових, політичних та інформаційних засобів, за допомогою яких відбувається вплив районних та обласних рад на ті суспільні відносини, що знаходяться в межах повноважень цих органів.

Усі зазначені засоби цього механізму виступають як тісно взаємопов'язані, часто переплітаючі впливи на фактори управління і реалізації повноважень органів місцевого самоврядування. Організаційна складова механізму реалізації повноважень органів місцевого самоврядування — це сукупність різних за своєю природою заходів, що мають створити належні умови для ефективної діяльності органів місцевого самоврядування на регіональному рівні як управлінської системи, що діє в умовах, коли змінюються потреби суспільства та існує нестабільність зовнішнього середовища.

Правові засоби механізму реалізації повноважень органів місцевого самоврядування на регіональному рівні, на думку автора, — це сукупність правових норм, що регулюють правовідносини у зазначеній сфері. Але функціонування системи місцевого самоврядування, як і усіх інших сфер суспільного життя, можна підняти на належний рівень не лише за допомогою права. Оскільки ефективність діяльності органів місцевого

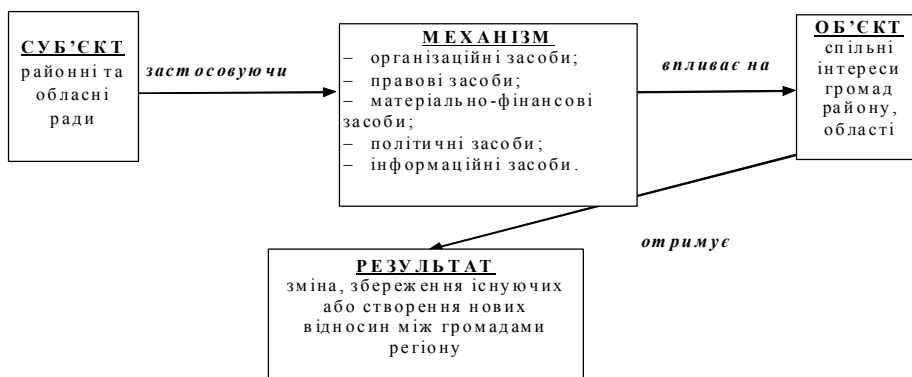

самоврядування відображає більш загальні явища і в економічній, і в політичній системі суспільства, то й досягнути її шляхом навіть досконалих, але поодиноких правових механізмів реалізації окремих законів неможливо без застосування таких інструментів, як соціально-економічні, організаційні, політичні.

Матеріально-фінансові засоби — це сукупність визначених законодавством України матеріальних ресурсів (спільна власність територіальних громад або державне майно, що знаходиться у розпорядженні районних та обласних рад тощо) та фінансових засобів (бюджети та позабюджетні фонди), які забезпечують можливість реалізації повноважень органів місцевого самоврядування та функціонування регіону в цілому.

Політичні засоби механізму реалізації повноважень набувають усе більшого значення та розширюють свій вплив через запровадження пропорційної виборчої системи, на основі якої із 2006 р. відбувалися вибори до районних та обласних рад України. До них ми пропонуємо віднести політичні курси партій, що представлені у радах, а також ті конкретні політичні заходи, які використовуються представниками партій при вирішенні тих чи інших питань (наприклад, лобіювання).

Інформаційні засоби набувають все більшого значення і поширення та є не лише засобами, за допомогою яких здійснюється інформування населення відповідних адміністративно-територіальних одиниць про діяльність органу місцевого самоврядування та розвиток регіону, але й ті з них, які допомагають довести найширшу і найоб'єктивнішу інформацію до депутатів рад щодо усіх питань, з яких їм доводиться приймати рішення. Таким чином, процес реалізації повноважень органів місцевого самоврядування на регіональному рівні можна представити у вигляді рис. 2.

Рис. 2. Узагальнена модель процесу реалізації повноважень органів місцевого самоврядування на регіональному рівні

Важливим у трактуванні поняття механізму реалізації повноважень органів місцевого самоврядування регіонального рівня є також врахування таких обставин:

— по-перше, це поняття повинно використовуватися для характеристики важливих, масштабних і разом із тим локальних, чітко окреслених, із вираженою динамікою явищ і утворень всередині системи регулювання відносин місцевого самоврядування, що мають стійкі структурні та функціональні зв'язки своїх елементів і спрямовані на вирішення того чи іншого питання місцевого життя, тобто своєрідних вузлів або блоків вказаної системи;

— по-друге, основну увагу доцільно акцентувати не тільки на структурі, але й на динаміці функціонування механізму в процесі реалізації повноважень органів місцевого самоврядування. Елементи (склад) механізму реалізації можуть вивчатися при цьому через призму того, наскільки це пояснює властивості їх прояву в процесі реалізації, визначає особливості структури і динаміки цього механізму.

У науковій літературі реалізацію повноважень органів місцевого самоврядування

пропонується розглядати як завершальний етап правового регулювання відносин місцевого самоврядування, як процес, що вимагає використання цілого комплексу заходів, до яких повинні входити правові, організаційні та матеріально-технічні засоби, а також як діяльність, що відбувається у певній послідовності [12, с. 158–159]. Успішність реалізації більшості повноважень органів місцевого самоврядування значною мірою залежить від ступеня зрілості економічних, політичних та правових інститутів, в цілому, і від ефективності функціонування правового механізму реалізації зокрема [13, с. 130]. Крім того, ефективна реалізація повноважень органів та посадових осіб місцевого самоврядування потребує зацікавленості членів територіальної громади та контролю з їх боку, а також знаходиться у безпосередній залежності від системи гарантій, спрямованих на забезпечення процесу реалізації [14, с. 6; 15, с. 14; 16, с. 8–9; 17, с. 86–91].

Життєдіяльність регіону — процес досить складний, має протиріччя. На органах місцевого самоврядування лежить тягар відповідальності за майбутнє. Тому належний рівень виконання повноважень органів місцевого самоврядування на регіональному рівні має забезпечити дієвий механізм реалізації повноважень цих органів.

Попередньою практикою державного будівництва вже були апробовані моделі механізму реалізації правових інститутів, за допомогою яких здійснювалося врегулювання відносин в представницьких органах влади. Однак принципова зміна природи цих органів, їх функцій та призначення в сучасних умовах обумовлює необхідність скорегувати відповідно і підходи до розуміння механізму реалізації вищезгаданих об'єктів реалізації.

Список використаних джерел

1. Ковтун, І. Б. Теоретичні питання реалізації повноважень органів місцевого самоврядування на регіональному рівні в Україні [Текст] / І. Б. Ковтун // Управління у XXI столітті: погляд молодих вчених : [зб. тез доп. всеукр. конф.] (27–28 лютого 2004 р.). — Хмельницький : ХУУП, 2004. — С. 53–55.
2. Короткий тлумачний словник української мови [Текст]. — К., 1988. — 320 с.
3. Розпутенко, І. І. Розвиток позик органів місцевого самоврядування в перехідний період [Текст] : автореф. дис. ... канд. наук з держ. упр. : спец. 25.00.04 / НАДУ при Президентові України. — К., 2003. — 20 с.
4. Марксистско-ленинская общая теория государства и права. Социалистическое право [Текст]. — М. : Юрид. лит., 1973. — 647 с.
5. Государственное управление: Основы теории и организации [Текст] : [учеб.] / [под ред. В. А. Козбаненко] ; Рос. акад. гос. службы при Президенте Российской Федерации. — М. : Статут, 2000. — 912 с.
6. Мелащенко, В. Ф. Полномочия местных Советов народных депутатов: государственно-правовая природа, виды, механизм реализации [Текст] : автореф. дис. на соискание учен. степени канд. юрид. наук / В. Ф. Мелащенко. — Томск, 1981. — 20 с.
7. Лучин, В. О. Реализация конституционных норм: общее и особенное [Текст] / В. О. Лучин // Конституционная реформа в СССР. — М., 1990. — С. 39–52.
8. Щекочихин, П. Г. Механизм реализации компетенции в системе местных Советов народных депутатов: понятие и структура [Текст] / П. Г. Щекочихин // Вопросы теории советского государственного (конституционного) права : межвуз. сб. науч. тр. / Свердлов. юрид. ин-т им. Р. А. Руденко ; [редкол.: М. И. Кукушкин (отв. ред.) и др.]. — Свердловск : СЮИ, 1986. — С. 129–130.
9. Деляртова, І. О. Домінанти державної політики розвитку місцевого самоврядування в Україні [Текст] : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. наук з держ. упр. : спец. 25.00.04 “Місьцеве самоврядування” / НАДУ при Президентові України ; ХарРІДУ. — Х., 2005. — 21 с.
10. Бабенков, Є. П. Організаційно-економічний механізм розвитку місцевого самоврядування [Текст] : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. наук з держ. упр. : спец. 25.00.04 “Місьцеве самоврядування” / НАДУ при Президентові України. ХарРІДУ. — Х., 2005. — 20 с.
11. Великий тлумачний словник сучасної української мови [Електронний ресурс] — Режим доступу : <http://www.slovnyk.net/?swrd=МЕХАНІЗМ> — Заголовок з екрану.
12. Любченко, П. М. Компетенція суб'єктів місцевого самоврядування [Текст] / П. М. Любченко. — Х. : Модель всевіт, 2001. — 224 с.
13. Організаційні засади функціонування місцевого самоврядування в Україні [Текст] : [монограф.] / [за заг. ред.: Ю. О. Куца ; авт. кол. : Ю. О. Куц, С. В. Болдирев, А. Є. Тамм та ін.]. — Х. : Магістр, 2004. — 180 с.
14. Волянська, Г. Правові гарантії реалізації повноважень органів місцевого самоврядування [Текст] /

- Г. Волянська // Місцеві ради: проблеми місцевого самоврядування і місцевого господарства : тези доп. і повідом., Львів. регіон. наук.-практ. конф. (м. Львів, 13 лютого 1990 р.) — Львів : Майстерня Львівського поліграфічного технікуму, 1990. — С. 6–7.
15. Грицяк, І. А. Правові та організаційні проблеми реалізації повноважень органів місцевого самоврядування [Текст] : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : спец. 12.00.02 “Конституційне право” / І. А. Грицяк ; АН України. — К., 1993. — 16 с.
16. Грицяк, І. Проблеми реалізації повноважень органів місцевого самоврядування [Текст] / І. Грицяк // Місцеві ради: проблеми місцевого самоврядування і місцевого господарства : тези доп. і повідом., Львів. регіон. наук.-практ. конф. (м. Львів, 13 лютого 1990 р.) — Львів : Майстерня Львівського поліграфічного технікуму, 1990 — С. 8–9.
17. Гольцев, В. Самоуправление и децентрализация [Текст] / В. Гольцев // Юридический вестник. — 1985. — № 2. — С. 86–91.

*Рекомендовано до друку кафедрою державного управління та місцевого самоврядування
Хмельницького університету управління та права
(протокол № 6 від 10 лютого 2011 року)*

Надійшла до редакції 01.02.2011

Ковтун І. В. Процесс и механизм реализации полномочий органов местного самоуправления регионального уровня

Рассмотрена организационно-правовое регулирование как целостная система, неотъемлемым элементом которой является реализация прав и обязанностей органов местного самоуправления. Поскольку этот процесс требует применение определенного механизма, представлены его составляющие и предложена обобщенная модель процесса реализации полномочий органов местного самоуправления на региональном уровне.

Ключевые слова: *организационно-правовое регулирование отношений местного самоуправления; реализация; реализация полномочий органов местного самоуправления; процесс; процесс реализации полномочий органов местного самоуправления регионального уровня.*

Kovtun, I. V. Process and Mechanism of Realization of Plenary Powers of Organs of Local Self-Government of Regional Level

The article reviews the organizational and legal regulations as a coherent system, an essential element of which is the realization of rights and duties of local authorities. Since this process requires a mechanism, the author presents his constituents and proposed a generalized model of exercising powers of local authorities at regional level.

Key words: *organizational and legal regulation of local government; implementation; implementation of the powers of local self-government; process; the process of implementation of the powers of local self-government at the regional level.*

